

PŘECHOD Z VELKÉHO ZAŘÍZENÍ DO KOMUNITNÍCH SLUŽEB JE PRO KLIENTA NOVOU SITUACÍ.

VZNIKÁ PROSTOR PRO JEHO ROZHODOVÁNÍ

Projekt Podpora procesu deinstitucionalizace a transformace sociálních služeb v ČR si klade za cíl v rámci svých aktivit také poskytovat platformu pro sdílení dobré praxe. Společnost DUHA, z. ú., byla založená v roce 1992 jako alternativa k institucionální péči. Její služby se staly pro dospělé lidi s mentálním znevýhodněním příležitostí k tomu, aby mohli žít život podle svých představ a s individuální podporou asistentů. Jako první v Praze začali nabízet službu chráněné bydlení v bytech, které se nacházejí v běžných bytových zástavbách. Klienti tak mají příležitost účastnit se společenského života, navazují kontakty se sousedy, starají se o svoji domácnost, chodí do zaměstnání a využívají individuální podporu asistentů dle svých potřeb, možností a schopností. V současné době DUHA poskytuje tři sociální služby: Chráněné bydlení – pobytová, Centrum denních služeb – ambulantní a Podporu samostatného bydlení – terénní.

V roce 2022 se DUHA stala součástí projektu, jenž se zabývá Pražany, kteří potřebují intenzivní podporu a kteří byli umisťováni do zařízení mimo hl. město Prahu. V rámci projektu organizace přijala tři klienty do chráněného bydlení, pro které byl návrat významný. „Pro naše nové klienty šlo o velkou životní změnu, neboť několik desítek let pobývali v ústavních zařízeních. Aby byl přechod pro klienty co nejjednodušší, probíhala zde úzká spolupráce mezi DUHOU, příspěvkovými organizacemi a opatrovníkem,“ říká Ludmila Rozhoňová, koordinátorka týmu Chráněného bydlení. „Přechod z ústavní péče je pro klienta ohromná životní změna. Proto je velmi důležitá komunikace a příprava před samotným stěhováním. Je potřebné zjistit co nejvíce informací o daném klientovi, jeho zálibách, oblíbeném jídle, v čem je klient samostatný, s čím a v čem potřebuje podporu a pomoc, kdo bude pomáhat se stěhováním a jiné technické věci. Na tyto získané informace využijeme takzvaný plán přechodu, ve kterém je vše popsáno.

Pro co nejhladší přechod klienta ze zařízení do chráněného bydlení je velmi důležitá spolupráce jak s klientem, tak i s pracovníky daného zařízení, opatrovníkem, rodinou,“ přibližuje téma vedoucí Chráněného bydlení Kateřina Rozkopalová.

Chráněné bydlení funguje v určitých věcech na jiném principu než ústavní zařízení. V rámci zjišťování informací se často přichází na situace, na které klient nebyl zvyklý nebo je nezažil

a je potřeba je zabezpečit. Zpočátku nového pobytu se ladí spolupráce mezi klientem a asistentem, upravuje se doba asistence dle potřeb klienta. Na začátku je vždy poskytována vyšší míra asistence, která se postupně dle potřeb klienta upravuje. S klientem jsou probírány konkrétní věci, situace v životě, a jak by je chtěl řešit. Pokud klient sám neví, jsou mu nabídnuty různé varianty řešení, ze kterých si pak sám vybírá.

Člověk, který přejde z ústavní služby do chráněného bydlení, může pociťovat velkou nejistotu a pocit nebezpečí. Najednou vzniká prostor pro jeho rozhodování, může si životní situace, ale i běžné denní záležitosti rozhodovat podle vlastní libosti. Klient nemá strukturovaný den dle možností instituce, ale dle svých potřeb. Asistenti klienta tímto procesem provádí tak, aby se cítil komfortně. V rámci služby se asistenti snaží všechny tyto situace s klientem projít, a domlouvat se na malých krůčcích. Postupně, aby toho na klienta nebylo moc a zvládl se ve všem postupně zorientovat. Na začátku se klient ptá na hodně věcí, i na ty obyčejné v jeho životě. Postupně se však stává sebejistějším. Běžnými záležitostmi je myšleno například, v kolik hodin jí a jak často, v kolik hodin jde spát, jak vyplní svůj volný čas přes den. Klientům nejvíce dělá radost poznávání okolí bydliště a možnosti kulturního, ale i volnočasového využití v Praze.

Abychom vám co nejvíce přiblížili, co může prožívat člověk, který se rozhodne k takto velkému životnímu kroku, doplnili jsme příspěvek o rozhovor s panem Václavem (klientem Chráněného bydlení Společnosti DUHA), který si přál přestěhovat se do Prahy a splnit si tak svůj sen (Pozn.: odpovědi jsou doslovným přepisem):

Pane Václave, vy jste se v roce 2022 z velkého ústavu přestěhoval do Chráněného bydlení Společnosti DUHA v Praze. Co vás vedlo k tomuto rozhodnutí?

Hmm, nebylo to tam hezký, nebaví mě tam bydlet, myši, ošklivý balkon, prach, pavučiny, a ještě to tam bylo starý. Tam se chodí do lesa na skály, já jsem upadl a jsem byl v nemocnici, ještě jsem tam měl teplotu.

Jak vás napadlo, abyste šel právě do Prahy?

Sám, já chtěl sám. Na chráněné bydlení.

Do Prahy do chráněného bydlení. Já si vybral Duhu, protože já si přál bydlet v Praze, Praha – Žižkov.

Přestěhovat se takovou dálku vyžaduje velkou míru odvahy.

Měl jste nějaké obavy, z čeho jste měl strach?

Ne. Přistěhoval jsem se do Prahy kvůli Monice, kvůli rodině. Monika mě přijde navštívit, do deseti může tady být. Musí tu zaparkovat auto. Donese mi dárky. A já můžu tam v Anglii, musím si udělat občanku, pas, legítku.

Jak to probíhalo, proč jste se rozhodl pro DUHU? Měl jste možnost se předtím přijet podívat do Prahy nebo byl někdo podívat se i u vás?

V Horní Poustevně jsem měl strach. Z Prahy ne.

Byl jste v Praze před tím, než jste se sem nastěhoval?

Ano, v Praze Dejvice, a také jsem se narodil v Praze (Olšanská).

Vy jste tedy dříve bydlel v Praze?

Takhle, umřeli mi maminka, tatínek, brá-

cha, Alenka sestřenice, babička. Na babičku taky vzpomínám.

Takhle se mi líbil Žižkov v Praze tady u nás, protože je tady všechno, můžu na výlet, můžu vyřizovat, mám kamarádka v Praze.

Co pro vás znamená bydlet v Praze?

Já se mám dobře tady, jsem rád, že jsem tady v Praze. Protože se mám tady hezky, mám výlety, mám kamarády, chodím tančovat, do kina, chodím do divadla. Mám tady program. Mám všechno, mám se dobře. Do Horní Poustevny jezdím na návštěvu.

Václave, slyším, jak si užíváte, že jste v Praze.

Hezky, pěkně mám radost, užiju si tady, prádlo věším, chodím do práce.

Jak dlouho jste žil v Horní Poustevně?

Nevím. (Pozn. V Horní Poustevně byl Václav od roku 2008.)

Je to obrovské životní rozhodnutí, kdo byl pro vás oporou, kdo vám pomáhal?

Sám jsem se rozhodoval.

S čím jste na začátku potřeboval nejvíce pomoci od asistentů? Co jste zvládl úplně bez pomoci asistenta a jak to je nyní?

Na začátku s krabicemi, stěhování. Umývat, jídlo, nakupovat, počítat peníze, počítat a psát (psát se chce pan Václav naučit), chci chodit do školy, do práce. A teď už to zvládnou sám, už zvládnou všechno, prádlo, vařit, uklízet, prát a prášky si brát umím, ale s někým. V pátek a sobotu zvládnou už domácnost sám, bez asistentek.

Kdybyste měl svůj život porovnat v Horní Poustevně a nyní tady v Praze, co se změnilo?

Vyhovuje mi, jak chodí asistentky. Bydlení bylo ošklivé, já jsem neměl radost, byl jsem potichu, vracet se nebudu, protože tam byl byt, sestřička a zdravotnice.

Tady jsem spokojený, v pohodě, já chci tady zůstat. Mám radost, mám balkon, záchod, koupelnu, obývací, kuchyň, televizi, nábytek, gauč, mám tady obraz Anglie.

Co byste chtěl vzkázat ostatním lidem, před kterými je třeba také důležité rozhodnutí, chtějí se osamostatnit, ale mají strach, obavy?

Já jsem se rozhodoval sám a mám radost, že jsem tady, protože půjdu na návštěvu za Alenkou. V Praze jsem spokojený s asistenty, protože jsou hodný.

A kdyby někdo řekl Václave, já mám strach do Prahy, protože je tady hodně lidí, aut. Jak to zvládáš?

Takhle, mám telefon, jedu

autobusem, kdyby (někdo), tak volám policii, pak volám asistentku Terezu.

Jste rád, že jste v Praze? Je něco, na čem byste měl zapracovat?

Všechno mám, práci mám, všechno, zatím nic nepotřebuju, kdyby se něco stalo, hořelo, tak zavolám hasiče.

Máte nějaký svůj sen, přání? Podělíte se o něj s námi?

Já chci splnit přání jet do Anglie, s Monikou. Ne letadlem, ale autem. Budu tam moc přespat, pomůžu tam, budu tam chodit na výlety. Budu se tam bavit s rodinou.

Děkujeme panu Václavovi za jeho ochotu odpovědět na naše otázky.

Na článku dále spolupracovali:

Bc. MICHAELA CHROMÁ,
ředitelka Společnosti DUHA

Bc. KATEŘINA ROZKOPALOVÁ,
vedoucí Chráněného bydlení

LUDMILA ROZHOŇOVÁ, DIS.,
sociální pracovnice/metodička
Chráněného bydlení

Projekt Podpora procesu deinstitucionalizace a transformace sociálních služeb v ČR (2023–2026) realizuje Ministerstvo práce a sociálních věcí. Projekt je spolufinancovaný Evropskou unií prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost plus a státního rozpočtu České republiky.

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO PRÁCE
A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ